СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 138. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 16-го червня 1938. No. 138. Jersey City, N. J., Thursday, June 16, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Ур. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Ур. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАКОНОПРОЄКТ ГОДИН ПРАЦІ І ПЛАТИ ПЕРЕЙШОВ

ВАШИНГТОН. — Після коротких дебат палата представників і сенат переголосували законопроєкт найвищих годин праці і найнижчої плати. За той проєкт побивалися деякі круги вже від двох літ. У ріжних формах діставався він на наради то палати представників то сенату і коли переходив у першій інстанції, то провалювався в другій. Щойно тепер у значно зміненій формі, приготований спеціяльною комісією, зложеною з конгресменів і сенаторів, переголосовано його тут і там. Тепер він іще потребує підпису президента і стане законом. Підпис президента вже запевнений. Той законопроєкт, на думку його прихильників, матиме великий вплив на добробут Америки. Але його вороги твердять, що він відчиняє двері до економічної диктатури.

„ДОБЛЮ ПІ ЕЙ" КУПУЄ УБРАННЯ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШИНҐТОН. — Заряд „Доблю Пі Ей" перший раз рішився закупити у складах кравців убрання для безробітних на суму десять міліонів долярів. Рішився на цей крок заряд тоді, коли предсідник кравецької юнії, Гилмен, представив йому, що через те не лиш безробітні дістануть убрання, але також відпружаться кравецькі склади і тисячі кравецьких робітників підуть знов до праці.

ГЕЙҐ РАДИТЬ СЛАТИ „ЧЕРВОНИХ" І „ФАШИСТІВ" ДО КОНЦЕНТРАЦІЙНИХ ТАБОРІВ.

НЮАРК. — На кількагодинним судовім переслуханні в справі заборони свободи слова в Джерзі Сити посадник того міста, Френк Гейґ, твердив, що він не забороняє нікому свободи слова, хто вживає тої свободи для добра суспільности. Він відбирає ту свободу тільки тим, що її надуживають і підкопують суспільний лад і порядок. Далі Гейґ подавав раду, щоб усіх американських громадян, які заражені червоною переворотною наукою, вислати на Аляску, а тих, що не є американськими громадянами, відіслати до їх краю. Те саме радив робити з фашистами і нацистами.

УХВАЛИЛИ ПРОВІРКУ РОБОТИ ЗАПОМОГОВИХ БЮР.

НЮ ЙОРК. — Міська рада Ню Йорку ухвалила більшістю голосів перевести слідство над роботою запомогових бюр у тому місті. Слідство малоб скупчитися над такими питаннями: Чи ті бюра справно виконують свою роботу? Чи нема забагато урядовців? Чи ті урядовці не побирають часом завеликих платень? Чи не витрачують грошей на непотрібні речі? Чи не роблять часом ріжниць, виплачуючи людям запомоги? Чи не змушують часом людей вступати до так званого „робітничого союзу", котрий, як відомо, є в комуністичних руках? і т. п. Передбачають, що те рішення міської ради посадник Ля Ґвардія заперечить і до слідства не допустить.

АНҐЛІЯ І ФРАНЦІЯ НЕ ПЛАТЯТЬ ДОВГІВ.

ВАШИНҐТОН.— На передодні чергового реченця, коли то Анґлія і Франція мали сплачувати рати тих довгів, які затягнули в часі війни, анґлійський і французький амбасадор зголосили заяву перед американським урядом, що їх уряди тих довгів покищо платити не можуть, але при найблищій корисній нагоді вони готові розпочати переговори в ціли упорядкування цієї справи.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПЕРЕЧУЄ ІНФЛЯЦІЙНІ НАМІРИ.

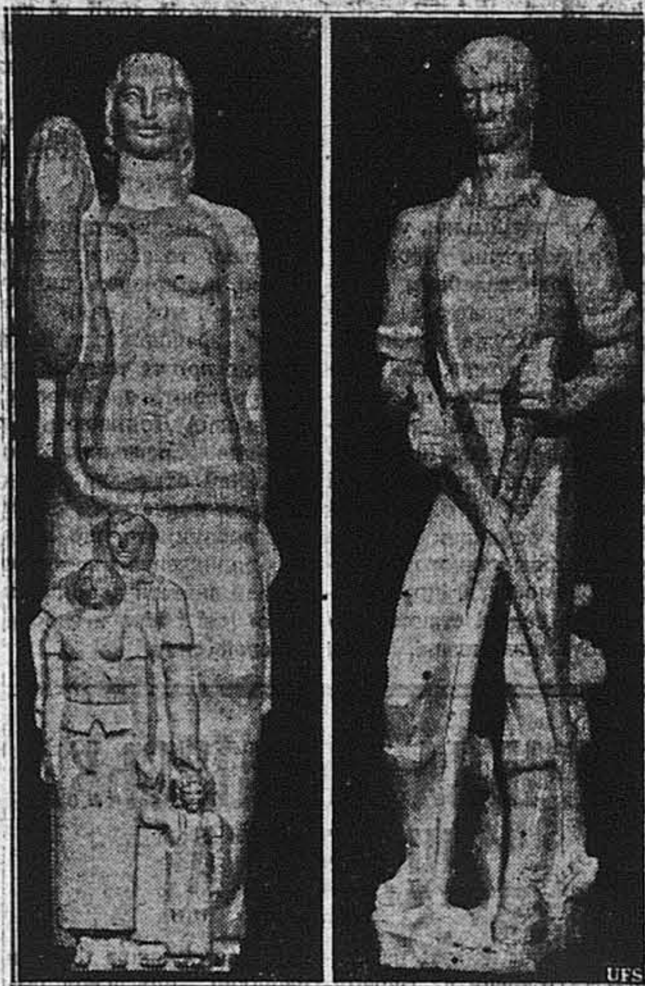
ВАШИНҐТОН. — На пресовій конференції президент Рузвелт заперечив, начебто уряд задумував у короткому часі знов обнизити доляра до 50% його первісної вартости. Вістки про обнижку доляра прийшли з закордону і внаслідок тих вісток за границею вартість доляра вже трошки обнизилась, а то тому, що багато людей і банків позбуваються американської валюти і заміняють її на якусь іншу.

ПРИТРИМАЛИ ДВІ ЖІНКИ В СПРАВІ ШПИГУНСТВА.

НЮ ЙОРК. — На розпорядок прокуратора Гардія притримано дві жінки німецького походження як свідків у справі німецької шпигунської афери на терені Злучених Держав Америки. Поліція боялася, що ті жінки, які правдоподібно самі не є вмішані в ту шпигунську аферу, але знають про неї чимало річей, моглиб утекти до Німеччини так, як інші свідки повтікали.

ВЧЕНИЙ ПОПОВНИВ САМОГУБСТВО.

САН ФРАНСІСКО.—Професор астрономії, свого часу президент Каліфорнійського університету, д-р Вилієм Кемпбел, скочив з вікна третього поверху і забився. В своїм прощальнім листі до жінки він дуже перепрошує її за той учинок, але каже, що тому, що він вже майже зовсім осліп на обое очей, мусить відійти, щоб не стати їй тягаром.

МИСТЕЦТВО ДЛЯ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

Федеральний уряд розписав був свого часу конкурс на дві статуї для федерального будинку на Світовій Виставі в Ню Йорку в 1939. році. За найкращий проєкт визначено нагороду в сумі 10,000 долярів. Дістав її Гарі Пул Кемден, 38-літній різьбар з Паркерсбурґу, Вест Вірджінія, за групу „Єдність" (наліво). Луїс Слободкін з Ню Йорку дістав другу нагороду за статую Линколна (направо).

НАРОДНІЙ ПРАЦІВНИК.

В селі Данильчу, повіт Рогатин, помер 73-літній Дмитро Гривнак, що був відомий зо своєї праці на народній ниві: в читальні, кооперативі й Сільським Господарі. Один його син є українським православним священиком у Канаді, другий був послом до сойму, а третій є кооператором.

СТРАШНІ ЗЛОЧИНИ БОЖЕВІЛЬНОГО.

27-літній норвеський селянин у місцевості Валере коло шведського кордону вбив свого батька. Опісля важко зранив жандарма і шофера амбулянсу, які хотіли його обезвладнити разом із сусідами. З черги побіг до хати свого приятеля, якому відрубав голову та вбив іще двох жандармів і лікаря, які хотіли наложити на нього кафтан. Тому селяни мусіли застрілити божевільного злочинця.

ЗА СФАЛЬШУВАННЯ ПІДПИСУ.

Перед трибуналом окружного суду в Ряшеві відбулася розправа проти Яна Ковальця, сільського листаря з Раніжева, пов. Кольбушова. Прокуратор притягнув його до відповідальности за присвоєння 4.27 зл. і за сфальшування підпису на почтовім переказі. Трибунал засудив Ковальця на півтора року безоглядної вязниці.

ВУЛИК НА ЦЕРКОВНІЙ ВЕЖІ.

В місцевості Шлявб у Німеччині в часі реставраційних робіт викрили на вежі тамошньої церкви... пасіку. Пчоли від невідомо кількох літ зробили собі з недоступного для нікого вершка вежі — вулик. Тепер, коли цей „вулик" відкрили, вибрали з нього 3,000 кг. меду.

ВІДКРИЛИ СТАТУЮ З РИМСЬКИХ ЧАСІВ.

Підчас цьогорічного, доволі низького стану води в Рені відкрили на поверхні тієї ріки якусь білу точку. Заціказлені тим пасажири з човнів підплили до місця, в якому побачили цю ясну точку, і переконалися, що це частина мармурової статуї. Коли статую добули з води, виявилося, що це незвичайно цінна памятка, статуя Венери із старо-римських часів. Припадково відкритої Венери не ушкодив навіть „зуб часу".

ГРІМ УБИВ 13 ОСІБ.

Над Португалією лютував в останньому часі буревій зо зливним дощем. У місцевості Біляфранко грім ударив у гурт 13 людей і важко зранив 10 зпоміж них. У полудневій Португалії згинули в останніх днях теж три особи.

ОСТАННЯ ФАЙКА.

У Кральовськім Градці (Чехія) трапилася недавно незвичайно дивна, притому трагічна подія. Справді небуденною смертю згинув 51-літній робітник Осип Сметана. Сметана мав здавна привичку, що коли він їхав на своїм колесі, залюбки курив свою коротку файку. Коли востаннє він вертався колесом із праці, закуривши люльку, його увагу відвернув старт літака. Хвилинна неуваги викликала катастрофу, бо колесо стратило раптом рівновагу і вїхало повним розгоном на копицю каміння. Сметана злетів із колеса, впав на каміння і вбив собі при тім люльку в рот. Нікотина з файки викликала затроєння крови і Сметана помер у міській лічниці негайно після переведеної операції.

ЖАХЛИВА КАРТИНА СМЕРТИ ПІД ҐІЛЬОТИНОЮ.

На бульварі Араго в Парижі виконали перед кількома днями присуд смерти на синовбивнику Муазі. Він розвівся зо своєю жінкою і схопив у неї власного малолітнього сина й домагався від жінки викупу. Не добившися грошей, Муаз у звірський спосіб убив хлопчину. Усі подробиці того жахливого злочину виявнилися щойно згодом, після того, як суд присяжних засудив злочинного батька на смерть. Сцену вбивства підглянули були припадково іншi діти, які саме під ту пору бавилися надворі.

Коли Муаза розбудили й повідомили, що прохання про помилування відкинули, він почав дико верещати й вириватися з рук ката та його помічників. Повних 18 хвилин минуло, заки його одягнули, заки священик прочитав молитви і заки виконали всі формальності. Муаз кричав і обкидав проклонами та лайками прокуратора, вязничну управу, поліцаїв...

—Я невинний! Не хочу, щоб мені відрубували голову!... Всі ви банда вбивників і злочинців! — кричав він.

В 5-тій год. рано Муазові дали випити склянку руму. Потім його посадили на віз засуджених між священиком та оборонцем Райманом Жубером. Коли віз завернув на бульвар Араґо, засуджений почав знову просити:

— Не хочу, не хочу!... Завяжіть мені очі. Інакше я не вийду з авта.

Тоді адвокат вийняв із кишені хусточку й завязав засудженому очі.

Кілька хвилин пізніше засудженому відрубала ґільотина голову.

АЛБЕРТІЙСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ ОДЕРЖАЛИ НАГОРОДИ ПУЛІЦЕРА.

Албертійські журналісти одержали нагороди Пуліцера за боротьбу за свободу слова, а головно за свободу преси, яка минулої осени була поважно загрожена законопроєктом, ухваленим албертійською леґіслятурою, а непідписаним заступником губернатора Боуеном. Цей закон звався „Закон про контролю преси". „Едмонтон Джорнал" одержав як нагороду бронзову таблицю з образком і з написом „За провід у боротьбі за свободу преси в Алберті". Пять інших албертійських щоденників і 90 тижневиків одержали вирізьблені цертифікати за їхній опір проти спроби албертійського суспільно-кредитового уряду наложити намордник на пресу.

Нагороди роздав або розіслав президент Колюмбійського університету Николас Ботлер. Це перший раз трапилося, що нагороди Пуліцера роздано особам поза границями Злучених Держав. Члени нагородової ради Пуліцера слідили два роки положення в Алберті і рішили переломити традицію та роздати нагороди поза границями Злучених Держав як признання для албертійських журналістів за поразку албертійського пресового закону.

ПРО ВБИВСТВО ПОЛК. Е. КОНОВАЛЬЦЯ ЗА ЧАСОПИСОМ "ДІЛО"

Що стверджує „Івнінґ Стандард".

Згадуючи про вбивство полк. Евгена Коновальця „Івнінґ Стандард" стверджує, що після акції на терені Польщі полк. Коновалець зосередив увагу на совєтську Україну і від двох років намагався викликати там повстання. Тому ГПУ звернуло на нього увагу та зорганізувало замах у Ротердамі.

Хто був Коновалець — на думку Варшави.

Варшавський урядовий часопис „АБЦ" підкреслює у своїй вступній статті, затитулованій „Хто був Коновалець", що полк. Коновалець вів свою власну політику, яка змагала до того, щоб створити незалежну українську державу з арх. Вільгельмом Габсбурґом на престолі (?!), що він вів протипольську роботу та був творцем „Української Військової Орґанізації".

Видумки „ІКЦ".

А краківський „Ілюстровани Курієр Цодзенни" намагається пускати між польське громадянство свої „інформації". В першу чергу стверджує, щоби бути у тій справі дуже обережним, бо може то не згинув полк. Коновалець. Пише, що то певно деяким чинникам залежить на тім, щоб законспірувати його особу, особливо тепер, коли „українські терористи почали посилену діяльність". Далі пише цей часопис про те, що полк. Коновалець, вернувшися „з Канади, де збирав фонди на боротьбу з Польщею", почав шукати союзників і зачав вести переговори з комінтерном. Каже, що дуже можливо, що це українські націоналісти разом з комуністами можуть використувати ротердамський інцидент, щоб замаскувати Коновальця. І дивується „ІКЦ", що „Діло", яке „відхрещувалося від Коновальця", подало вістку про його „здогадну смерть" навіть на першій сторінці.

Що це за газета?

Щоб мати поняття, яка це газета отой „ІКЦ", вистарчить додати, що разом з тими інформаціями, про які вище згадано, цей часопис подає, що тесть Коновальця, адвокат д-р Степан Федак, звернувся до дирекції поліції в Ротердамі за потвердженнями вістки про вбивство. Та, як відомо, д-р Степан Федак уже лежить у гробі два роки.

Під трьома назвищами.

Голяндська поліція має точний опис чекіста Валюха, що виступав під назвищами Дісімов і Петроніч та говорить по українськи, російськи, французьки і німецьки. „Українські Вісти" подають, що це мабуть той, що працював у комсомолі КПЗУ в рр. 1926—1928. Відсидівши вязничну кару у Польщі, виїхав до СССР і там став підчас боротьби між шумкістами і прихильниками Москви по боці Москви. Є жонатий з жидівкою-комуністкою з Перемишля.

Підготовляв ширшу акцію.

Виленське „Слово" подає, що полк. Коновалець в орґанізуванні терористично-конспіраційної акції не обмежувався до України під Совєтами, але торкнувся східних окраїн Совєтів. Часопис звязує акцію полк. Коновальця з акцією на Далекім Сході, з виданням часопису „Вільна Україна" у Харбіні та з виданням брошур українською, японською та китайською мовою про українські самостійницькі змагання. Пише, що він також вів пропаґанду на терені совєтської армії Бліхера, яка складається у 40% з українців.

Мав звязки з УССР.

Варшавський „Наш Пшеґльонд" подає, що полк. Коновалець приняв пакет у Ротердамі, бо певно думав, що в нім є важні документи з Великої України, бо він удержував звязки з Україною під Совєтами від кількох років.

Заупокійне богослуження.

Родина полк. Е. Коновальця оголосила, що заупокійне богослуження за душу бл. п. полк. Евгена Коновальця відправиться 4. червня в храмі св. Юра.

Є БАГАТО НЕПРАВДИ!

ПАРИЖ. — Націоналістична Пресова Служба оголошує вияснення, в якім звертає увагу, що в інформаціях, подаваних чужинними аґенціями, є багато неправди. Наприклад, пишеться в них, що полковникові Коновальцеві передано в пакеті гроші та конфекти, а це неправда. Бо в пакетах передавали звязкові зразки тої націоналістичної літератури, що їх поширюють націоналістичні орґанізації.

ЧИСТКА В ЖИДІВСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ.

МОСКВА. — Прийшла черга на жидівську республику Біробіджан. Розпочато там перший раз чистку і розстріляно 17 осіб за „шпигунство і саботаж".

СТРАШНА ПОВІНЬ.

ШАНҐАЙ. — Китай навістила повінь, якої там іще не бувало. Уже пишуть, що потонуло яких 150,000 осіб. Де були села і міста, там тепер — озера. Міліони людей осталися без хліба і притулку.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО І ЯК ІНФОРМУЄ

Сталася трагічна подія, якою є вбивство полк. Евгена Коновальця. Кожний з нас хотів би якнайскорше знати про неї всю правду. І ми також. Тимбільше, що ми всі свідомі того, що кожний з читачів глядить кожного дня за новими вістями у цій справі, бажаючи виробити собі свій власний погляд. Та наші інформації, як бачимо, є все ще дуже скупі, хоч передаємо все, що знаємо. А коли ми передали недавно жмут відомостей, надісланих з Европи, то передали дійсно те, що прийшло, здаючи собі добре справу з усієї відповідальности за того роду інформування. І саме тому свідомо передаємо матеріял у такім виді, як він до нас надходить. Ми також добре застановлялися над тими першими вістками, що їх передавала американська преса. Як ми їх читали, нам стало відразу ясно, що баламутство, чи проволока з виявленням імени могли бути тільки наслідками веденого поліцією слідства. Що саме мала голяндська поліція на думці, що так довго не виявила правдивого імени, ми не знали, але догадувалися, яка тому причина, бо в подібних випадках поліція завжди поступає однаково.

Як відомо, ми дістали з українських джерел запевнення, що полк. Коновалець упав жертвою московських агентів. І те також передали до відома загалу. Автім і голяндська поліція також була і є того самого переконання. Пишучи про це вбивство у наших вступних статтях, ми також виявили і наше власне переконання, що полк. Коновальця вбила рука червоної Москви. Бо навіть ті відомості, які досі зібрано, так нас переконують. А як дійшло до цього, що та червона рука зуміла підійти до полк. Коновальця, чи до націоналістичного українського руху, це вже дальша справа. Саме вона потребує дальшого вияснення. І хочеться вірити, що згодом вийде на верх уся правда.

Очевидно, що ті, що є на собачій службі Москви, роблять тепер усе можливе, щоб внести у ту трагедію якнайбільше заколоту. А зокрема йде їм про те, щоб звільнити тут Москву, щоб припускати всі можливості вбивства полк. Коновальця, але тільки такі, які вважають це вбивство лише ділом самих справжніх українських націоналістів. Що таке представлення трагедії є потрібне Москві, це ясне. Що на таке пускаються московські ступайки від У. Щ. Вістей, це також природне, бож вони наймлені до такої собачої служби. Але що в однім ряді з ними станув гетьманський провідник в Америці, Олександер Шаповал, зо своїм часописом „Наш Стяг" — це вже окреме діло. Що й він так дуже поспішився зо своїми „здогадами", такими самими, що їх мають московські червоні агенти, це вже справа, яка повиннаб застановити навіть і гетьманців, якщо в них є справжні українські почування. Бож в обличчі трагедії в Ротердамі можна хоч підождати зо „здогадами", які досі виходили — з Москви.

О. С.

СИЛА ІДЕЇ

Чому властиво перемагає тепер політика Німеччини? Чому Гітлер іде від перемоги до перемоги? Бо ступневе скасування всіх докучливих для Німеччини економічних, територіяльних і політичних параграфів версайського миру, скасування контрибуції, привернення повної суверенности на своїх землях, нарешті заняття району Сари й Австрії — це таки великі політичні здобутки, які приводять у здивування як приятелів так і ворогів націонал-соціялістичного режиму.

Всі сушать собі голову, звідки той режим бере силу ставляти чоло Европі, а то й світові.

Одні оповідають про чудову організацію німецької армії, другі про німецьку дисципліну, треті про сприятливі обставини, четверті про слабість Европи і демократії і т. п. Але суть не в тім. Не в тім причина дивного успіху німецької політики. **Властива причина таки в силі ідеї.** Кожний нарід тільки тоді може доконати великих чинів, коли ним проводить велика ідея. Але велика ідея це **не** щось, чого можна навчитися в школі; **не** щось, у чім можна переконати розумовими аргументами. Велика ідея — це віра в післанництво народу, віра, яку її основники сугерують масам.

Таку ідею виносив у своїм серці на вигнанні, у вояцьких окопах, у тюрмі — Адольф Гітлер. Можна ставитися до тої ідеї, як хто хоче. Можна її хвалити і можна її ненавидіти. Але факт є фактом: Гітлер ту ідею німцям дав і надхнув нею поверх шістьдесять міліонів німців—у границях „райху" і поза ним. Він привернув німцям, розчавленим економічно, територіяльно і, головно, морально по війні, **віру в себе** як у великий народ. Привернув **почуття національної гордости.** Привернув почуття своєї **расової вищости** над іншими „меншвартними" народами. Він указав пальцем на марксизм як ґанґрену, яка точила національний організм народу, і вказав, як цю ґанґрену треба нищити. Він нарешті, що було мабуть найголовніше, привернув німецьким масам **віру у власні сили.** Бо повалена по 1918 році Німеччина ту віру стратила. Одні, буржуазні партії, вірили в „демократичний поступ" і мир, який загоїть усі рани війни. Другі, соціялісти, вірили в еволюцію в напрямку соціялістичної утопії, в щастя без царя і князів, а одні і другі вірили в ласку переможців. Запобігали її, думали, що коли удаватимуть баранців, то французький вовк їх не зачепить, не зачеплять і інші дрібніші щакалі. Вірили, що згорблені хребти заскарблять їм пощаду сильних...

Це була найгірша утопія, яка лиш могла бути! Це був солодкий яд, яким труїлися німці, сходячи на европейськім континенті на третій плян, уступаючи дорогу бутним переможцям, а навіть нахабним большевикам, які зрадою і зухвальством більше добилися від великих держав, ніж версайська Німеччина потульністю і вірністю принятим зобовязанням. Безглуздість такого положення добачив Гітлер і рішив зломити його. Він власне відкрив землякам очі на ненормальність такого положення. Він показав, що **не слабі, а лише сильні стають рівновартні і рівноправні,** і він жеж впоїв їм віру в те, що вони мають силу ті відносини змінити.

Тоді наступив у Німеччині повільно духовий перелом. Нація — опльована, сплюгавлена, закута в кайдани ганебного миру — піднесла голову, заняла грізну поставу і побачила, що ті, перед якими недавно тремтіла, коли була слаба, з респектом усуваються на бік, коли побачили, що вона сильна і сильною бути хоче.

Тоді саме наступило „чудо" гітлерівської політики. Тоді наступили її успіхи. Тоді Німеччина зайняла те положення, яке займає тепер. І не завдяки своїй армії, ні дисципліні, ні чому іншому, **лише завдяки свіжому подмухові нової, окрилюючої ідеї,** яка привернула їм віру в себе, віру в свою силу і бажання змагатись, або вмерти.

Коли у нас хто порушує такі справи, то зараз знаходяться такі, що кричать, що поширюється між нами „гітлеризм", „фашизм" і т. п. Та ми пишемо про те тому, що в нас не доцінюють значіння ідеї й ідеольогії. Доцінюють лише значіння „реальних здобутків". Хай отже на прикладі німців повчаться скептики! Хай зрозуміють, що нема такого пониження, з якого не моглаб вивести народ сила великої ідеї і віра в своє право і в свою силу.

ДРІБНА УКРАЇНСЬКА ШЛЯХТА

Здавен-давна живуть на Підкарпатті, головно в Перемищині, Турчанщині, Самбірщині, Стрийщині та Станиславівщині, а дальше на Волині в деяких околицях і на Поліссі нащадки княжих бояр, т. зв. дрібна шляхта. Жили вони собі спокійно, працювати на ріллі, як і решта нашого селянства, мали в себе читальні „Просвіти" чи „Рідні Школи" і кооперативи, наскільки їм удалося заложити (знаємо: на Волині і на Поліссі це неабияка штука!) і були добрими українськими громадянами.

Аж нараз, здивовані, довідуються вони від деяких панів, що почали їздити по шляхотських селах, що вони не мають нічого спільного з „хлопським" українським народом, що вони поляки з діда прадіда, нащадки польських шляхотських осадників, тільки зукраїнізовані греко-католицькими священиками, що вони все були і повинні бути польськими патріотами, оборонцями польськости на „кресах". І пішла в тому напрямі шалена агітація при помочі всіх засобів: окремої ґазетки для „шляхти заґродовей" („Побудка"), шляхотських віч, на яких плели нашим шляхтичам теревені про їхню польськість, хоч вони були і є греко-католиками та ані слова по польськи не вміли сказати, безліч обіцянок про ріжні матеріяльні полекші; мовляв, дістанете поле на сплати, а може... хто зна... і задармо, дістанете позички, ваші діти вдержуватимемо задармо в школах і т. д., і т. д. Знайшлися між шляхтичами і такі, що дали себе обвозити по ріжних містах у Польщі.

Вслід за тим знайшлись і такі, що дали себе втягнути до новоутвореної шляхетської організації: „Звйонзку шляхти заґродовей". Повстають по наших селах „ґнязда шляхецке", відбуваються зїзди і ширять між нашими селянами баламутство.

Українська дрібна шляхта це нащадки славних княжих дружинників і бояр, це нащадки тих, що зо своїми князями рядили могутньою галицько-волинською державою. Зубожіли, але зберегли свою гордість, свою віру, своє гаряче привязання до рідного народу. Це наше твердження вповні підтверджує польський історик Александер Яблоновскі, який пише в своїй книжці „Зьрудла дзєйове" на ст. 350 таке: **Дрібна шляхта червоноруська з давніх бояр повстала". „Насамперед і передовсім роди і доми, що вживають гербового знаку „Сас", без винятку хіба сама Русь"** — пише дальше цей сам історик. **„Зараз по нім щодо сили і числа ідуть ті, що носять герб „Корчак", майже всі роди первісна Русь.** Виключно також, хоч не в такому розгалуженні, тільки староруськкі роди мають герби Кедрея, Салава, Голобок. **Решта родів староруського походження, хто зна чи не ціла друга половина, а може і більша частина поприбирала собі преріжні готові вже герби польські, беручи до таких своїх гербів і польські назви, вже втерті".**

Варто прицьому зазначити, що твердження, начеб то всі назвища на „цький" і „ський" польські — неправдиве. Той сам історик Яблоновскі пише, що „звичай прибирати назвища на „ський" і „цький" сягає на Русі в глибоку давнину. Під червоно-руським письмом з р. 1353 підписуються кирилцею в той спосіб не тільки старости тодішньої Руси, Ота Пілецький, але й декотрі свідки з бояр, як Харко Бибельський, Ґренко Кринецький, Богданко Воятицький і т. д.

Друге твердження шляхотських „дзялачув", начебто дрібна українська шляхта (бо що вона українська, це найкраще потверджує польський історик Яблоновскі, та не тільки він один, але й інші, як Лозінські й інші) завжди була оборонцем польськости і польськими патріотами, теж з ґрунту фальшиве. Дрібна шляхта, як про це пише польський історик Лозінські, була завжди гарячим оборонцем православної віри; зпоміж неї виходили дуже заслужені для церкви і нації люди, як Плетенецький, архимандрит Печерської Лаври, як Захарій Копистенський, Йов Борецький, безліч священиків і єпископів. Вона дуже часто ще перед повстанням Хмельницького брала якнайактивнішу участь в обороні української нації, врешті беручи чинну і численну участь у повстанні Хмельницького. „Відіграла в нім (у повстанні Хмельницького) сумну ролю — пише польський історик Лозінські — дрібна шляхта галицька, бо на чолі хлопських „банд" стрічаємо Голинських, Учерницьких, Жураківських, Березовських, Княгиницьких, Дрогомирецьких, Татомирів і т. д. А в реєстрах війська запорозького були всі майже імена дрібної шляхти. Були там Бачинські, Балицькі, Бережницькі, Білинські, Чайковські, Голинські, Ґородинські, Городиські, Германовські, Гомовські, Яворські, Княгиницькі, Колодинські, Креховецькі, Лиханські, Лозинські, Машковські, Мединські, Манастирські, Підвисоцькі, Терлецькі, Винницькі, Волковицькі, Жураківські, Боровські, Бзовські, Чернівські, Ганські, Гоголевські, Рудницькі, Тури і т. д., і т. д.

Варто також згадати, що дуже завзятим помічником полковника Виговського був сотник пан **Костюшко** з Сєрник, що належав до місцевого православного роду, з якого вийшов сто літ пізніше польський національний герой. Крім того в реєстрах козацького війська знаходились аж шість **Володийовських,** з яких одного опісля Сєнкевич у своїй повісті зробив героєм своєї повісти.

За участь у повстанні Хмельницького сконфісковано добра багатьом дрібним шляхтичам, як наприклад Березовським, Грабовецьким, Учерницьким і безліч іншим.

А в дальшому житті української нації чиж не зпоміж дрібної шляхти виходили освідомники й пробудники в Галичині?

І чиж сьогодні, коли найбільшим шляхотством є не герби, не шляхотне походження, але шляхотний характер, чесність і гарячий патріотизм, дрібна шляхта малаб зловитися на солодкі слова й обіцянки та в цей спосіб зламати предківські заповіти?

Н! Ніколи! Шляхта останеться назавжди вірна заповітам своїх предків і традиціям. А ті заповіти і традиція звучать: ВІРНІСТЬ СВОЇЙ НАЦІЇ І ЦЕРКВІ. — („Нове Село").

Корчак.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

3)

— Тож то і є, щоб жити всім добре було — повільно каже Іван. — Та ви самі, Степане, нарікаєте, що мусите працювати, і то працювати не в себе, а в наймах, у кольоністів, у дідичів. І бачите: всі землевласники й промисловці виключно майже самі москалі та поляки. Навіть у копальнях московські робітники дістають ліпші і більше платні роботи, а хахлові, як нас звуть, дають найчорнішу роботу за нещасливих пару злотих*) денно.

— Та воно так — шкробається Степан у потилицю. — Але за оту Україну ще воювати треба, а я вже досить набідувався на німецькому фронті... Та й московські товариші йдуть війною проти дідичів та фабрикантів; там влада з селян та робітників... Стане і нам лекше жити.

— Не сиділиж і інші по запічках, коли ви воювали. Та тоді ми воювали за москалів і Росію, не за своє право. Чи ви не бажалиб, щоб в Україні повстали українські школи, щоб українську мову ніхто не смів звати мовою мужицькою, хлопською, щоб кожний селянин міг дістати подостатком землі і спокійно на ній працювати, а не вічно слухати лайок ріжних економів на поміщицьких ланах?

— Хто того не хотів би?

— Кого ви слухаєте, люди? — раптом викрикує тип у вояцькому убранні, Рудий Семен. — Чоловік забив собі в голову оту дурну Україну, а ви слухаєте, роти порозззявлявши... Що нам за користь з української мови, зо школи, коли за отою Україною самі пани тягнуть? Хіба ми з отими, як він каже москалями, не в одних окопах сиділи, не з одного котелка їли, не одні воші нас кусали? Га?... Кажіть, відповідайте? Цю саму Україну німі видумали, щоб лекше нас дурити. Ніякої самостійної України нам не потрібно, але наша робоче-селянська влада, ось що! Тоді і для бідних людей краще життя настане!

— Так говорять лише московські большевики —, спокійно завважив Іван, ідучи.

— А большевики хібаж не такі самі люди як і ти, чи я? — визвірився Рудий. — Коли так говорять большевики, то і я большевик. Я за робоче-селянську владу, я за пролітаріят, я за те, щоб і вам, запамороченим, лекше жилося.

— Ось як! — засміявся Іван. — Ну, не журися нами, Семене. Ми зуміємо і самі за себе в потребі постояти, без твоєї помочи і твоїх товаришів з Москви.

— Подивися на себе лише — додав і Гриць. — Як ти господарюєш на свойому господарстві? Вічно висиджуєш лавки у Брегмана за самогоном. Поможи спершу самому собі, а тоді вже і нам, запамороченим, помагатимеш; покажеш, як то лекше жити на світі...

— Та він уже показує — насмішливо заговорили інші. — Ми їдемо в поле до праці, а він працює за фляшкою з самогоном. Чейже сидіти за фляшкою лекше, ніж ходити за плугом чи боронами.

— А може чоловік і правду каже — чухається повільно Степан. — Бо ніби нам хіба не всеодно, чи чужий, чи наш пан буде їздити на нашій шиї? Коли Україна за панами, то Бог з нею, з такою Україною. Бо буде ще гірше. Адже кажуть, що своя рука найболючіше бє.

Семена мов хто медом помастив, так утішився, зачувши слова Степана:

— Правильно кажеш, товаришу. Ми, значить, пролетарі всіх країв всеодно як рідні брати. Пани і куркулі скрізь нас гноблять, ссуть нашу кров. Тільки в Росії настала влада пролітаріяту, а Україна потрібна лише панам та ось таким куркулям — показуючи на Івана та Гриця, горланив Семен. — Долой панів і Україну! Правильно говорю? — звертався далі до селян, непевний, чи ті знову не будуть насміхатися з нього та чи і сам часом не переплутав чого.

Селяни знизували плечами, безрадно розводячи руками, та отверто стати по тій чи другій стороні не важилися. Взагалі трудно зрозуміти душу нашого селянина, трудно довідатись про його симпатії, чи погляди. А ще в такий непевний час, коли ніхто не знав, чий верх буде в найближчих днях... Воно добре булоб, якби то так можна, щоби була Україна, щоб навіть найвище начальство говорило по мужицьки, та вчили по свому і дітей у школах; алеж і друге добре: колиб усі пани і підпанки забралися під усі вітри, щоб земельки можна було дістати подостатком, скільки душа забагне, щоб усі рівні були: ні панів, ні мужиків. Ну, як же тут ставати на якусь сторону? Та ще й провадиться війна! Невідомо, чия буде влада... Бути українцем — большевики битимуть; бути большевиком — битимуть українці. Просто ні в кут, ні в двері. Так міркували селяни, а на Семенові докази відповідали виминаючо:

— Та... Наше діло — сторона. Мужицьке діло хліб сіяти та податки платити. Яка влада буде над нами, такої будемо і слухати. Червоні, чи українці не пороблять нас панами, ані не скинуть з мужиків!... Нехай собі бються. Наша хата з краю...

Іван сміявся з нерішучости селян, з їх, так би сказати, „невтральности" між двома групами: національною і інтернаціональною. Та гарячий Гриць, хоч Іван і смикав його за рукав схаменутись, таки не витримав, щоб не відповісти на Семенові докази:

— Ех, ти, посмітюху московський! То тобі недогода, що в Україні даватиме розпорядки українська влада, а не жид Троцький? Чи тобі не відомо, що в Україні українських панів майже нема, понищила їх іще царська московська влада? Ти скрізь горланив, жалувався, що не маєш землі, бо пропив усю. А тепер сподіваєшся, що тобі аж большевики дадуть землю? А Центральна Рада хіба не видала розпорядку наділення землею безземельних і малоземельних? Та тобі земля, наділена українською владою, не смакує? Таж тобі скільки хочеш землі дай, то всеодно пропєш і будеш дивитися, де що заховане погано... А тих, що працюють на землі, віддають їй увесь свій час, звеш куркулями? Га! Ти, барахольщику жидівський!

— Та ти не дуже! — збеленів Семен. — Ти знаєш, що я на фронті був, кров проливав, мені належиться пошана; а ти смієш мене лаяти? Га? Заждіть, заждіть, прийде на вас загибіль!... Нехай но прийдуть товариші!... Погань куркульська! Думаєте, що я вас боюся?! За мною правда!

— Ох, який мені оборонець правди знайшовся... Чи потягнути щось чуже також належить до виявів твоєї правди? — зневажливо спитався Іван.

— А певно! — відповів за Семена Гриць. — Цеж не крадіж, а по большевицьки: експропріяція. Іди, приводи своїх большевиків сюди! — гнівно звернувся далі до Семена. — Та памятай, чоловіче: сухо з того не вийдеш... Відважся тільки!

Семен перестрашився був зразу, що Гриць схопить його і пічне бити. Назадгузь мовчки відступав від нього. Та коли побачив, що Гриць гамує себе, набрав знову відваги до суперечки.

— Ти мені не погрожуй! Я не з такими до діла мав, та й не боявся. На хронті, з ґерманцями! А вас, дурних хахліт, і десятьох не злякаюся! — випалив задиркувато.

— Що? Ти мене й одного боїшся, — підступаючи до Семена повільно сказав Гриць. — Ану, понюхай но, чим пахне! — і підніс здоровий кулак під самий ніс Семенові. — Та і своїм московським товаришам скажи, що наш селянський кулак не такий уже слабий, як їм здається! Нехай оберігаються нас зачіпати!

Але Семен не чув його останніх слів. Під загальний сміх та гулюкання селян він дременув до своєї опущеної хати. Поволі розходилися по селу і селяни.

На заході знову загреміло, часто, вривано...

(Дальше буде).

*) Злотий — 5 копійок.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Сиракюз, Н. Й. — До жертводавців на „Народню Лічницю" додати: гром. Двораківський з Обурн, Н. Й., $3.

Не терпить крику.

Вона веде перший раз своє авто. Недалеко перед нею біг кінь.

— Стій, стій! — кричить Степан.

Але вона вдала, що його не чує і в найближчій секунді прийшло до катастрофи.

— Чому ти мене не слухала? — питається потім Степан.

— Бо я не люблю, коли хтось до мене кричить.

—o—

Німий?

Молодий чоловік сидить довго в міськім городі на лавці біля незнайомої дівчини. По довшій мовчанці молода красуня встає і збирається відходити. Він зривається і кличе:

— Пані, ваша рукавичка!

Дівчина відвертається й говорить урадувана:

— Отже ви таки справді не німий!...

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

СТ. ДЖОЗЕФ, МО.

Ювилей 355 від. У. Н. С.

В неділю, 1. травня ц. р., т-во „Запорозька Січ", відділ 355 У. Н. С., святкувало 25-літній ювилей свого існування. На свято прибули майже всі члени, а також багато гостей. Свято розпочалося забавою, по якій відділовий секретар, що був тостмайстром, попросив до слова теперішнього відділового предсідника, Степана Юркевича. Гром. Юркевич був колись, іще в 1931 р. першим касієром відділу і причинився багато до заснування від. У. Н. С. в нашій місцевості. В своїй промові він згадав про 25-літню працю нашого відділу і сказав, яка велика ріжниця є між колишніми грамотами У Н. С. і нинішніми. Нині наш Союз може виплачувати гарні дивиденди. Ми повинні бути горді, що власними силами створили таку організацію, та повинні до неї горнутись, говорив бесідник. Він закликав головно молодь, щоб вступала до нашої організації та йшла слідами своїх батьків-піонірів.

Далі забрав знов слово секретар відділу та сказав, що хоче відчитати листа від головного уряду У. Н. С. Секретар зазначив, що члени відділу сподівалися бодай раз на 25 літ мати в себе одного з головних урядників, та внаслідок великих коштів і полученої з тим утрати часу головний урядник не міг прибути. В листі гол. секретар Галичин перепрашає членів за неприбуття, а цілий головний уряд У. Н. С. висказує відділові з нагоди ювилею привіт і побажання. Привіт присутні приняли оплесками.

В дальшій програмі секретар відчитав імена тих перших місцевих піонірів, що закладали відділ у Ст. Джозеф, Мізурі, а також подав загальний фінансовий звіт. Назагал відділ пересічно мав від 20 до 50 членів. Всі члени заплатили впродовж 25 літ до головної каси понад $3,000, а всього обороту мав відділ $5,000. З головної каси члени дотепер дістали вже назад у формі ріжних обезпечень та запомог $1,700. Крім того відділ виплатив поважні суми на ріжні народні цілі, головно на місцеву церкву. По тім звіті секретар закликав приявних до дальшої охочої праці у відділі й звертався до них, щоб приєднували все нових членів для відділу, головно, щоб втягали підростаючу молодь.

Чергове слово забрав Ф. Солончий, місцевий касієр, котрий побажав відділові дальшого гарного розвою і теж закликав присутніх, щоб вступали в члени У. Н. Союзу, бо Союз дає такі добрі грамоти, як котранебудь найкраща чужинецька компанія. Дальше забирали голос члени: Петро Рак, Юрко Мізин і Василь Синайко. Петро Рак підчеркнув, що честь і слава тим першим українським піонірам, які творили У. Н. Союз, а Юрко Мізин навів кілька споминів за свого життя, як то він 25 років тому з іншими піонірами ходив від хати до хати та шукав членів, щоб заложити в тій місцевості відділ У. Н. С.

З нагоди цього ювилею ухвалено виплатити з каси товариства на інвалідів $5. Відспіванням українського гимну формально закінчено свято, але забава продовжувалася до пізної ночі.

П. Занько, секретар.

ХТО ПОПИРАЄ БІЗНЕСИ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ", ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ".

СТЕМФОРД, КОНН.

Ювилей 350 відділу У. Н. С.

Дня 5. червня ц. р. братство св. Михайла, відділ 350 У. Н. Союзу, відсвяткувало 25-літній ювилей свого існування. На свято був запрошений головний рекордовий секретар Дмитро Галичин як представник У. Н. Союзу. Були запрошені також відділи з околичних місцевостей, а саме: відділ 84 з Савтпорт, Конн., від. 8 з Йонкерс, Н. Й., від. 6 з Гейстінг, Н. Й., від. 250 і 108 від. „Провидіння".

Свято відбулося пополудні на фармі Кореня. Всі гості і представники засіли до столів під відкритим небом. Предс. Василь Карий відкрив свято короткою промовою. Святочну промову виголосив Д. Галичин. На вступі своєї промови бесідник згадав про трагічну смерть замордованого вожда українських націоналістів, полковника Евгена Коновальця, і попросив присутніх повстанням з місць ушанувати хвилевою мовчанкою його память. Зараз по тім відспівано український національний гимн.

В дальшій промові бесідник передав привіт від головної канцелярії У. Н. Союзу для 350 відділу в день його ювилею. В своїй півтогодинній промові бесідник точно зясував, що собою представляє У. Н. Союз, і то не лиш для нашої еміграції в Злучених Державах Америки, але й для Канади та Рідного Краю. Накінець бесідник бажав 350-му відділові відмолодитись, а тому, що він має 59 старих членів, а тільки четверо дітей.

Предс. Карий подякував бесідникові за такий цінний і повчальний святочний реферат і покликав найстаршого піоніра братства, Василя Бріяна, до продовжування програми свята. В. Бріян попросив до слова свого співробітника в організуванні братства, В. Тирчака, котрий у кількох словах висказав свою велику радість з приводу цього, що діждався в своїй організації 25-літнього ювилею, та прочитав від бувшого члена 350 відділу та бувшого головного секретаря У. Н. С., І. Каштанюка, привітну телеграму. Далі теперішній секретар відділу, Ілько Михайлишин, прочитав звіт діяльности братства за 25 літ. Братство має в касі $2,000. А за цілий час свого існування виплатило хорим членам запомоги $30.65.

Дальше голова свята, Василь Бріян, покликав чергових бесідників, представників місцевих та околичних братств і товариств. Кінцеву промову мав відділовий касієр Василь Блащук, який теж закликав зібраних зложити жертви на визвольну боротьбу, замісць вінка на могилу покійного полк. Коновальця. Зібрані гроші, в сумі $30.65, передано через гром. Галичина до Обєднання з призначенням на визвольну боротьбу.

Зложили по $1: В. Карий, Д. Галичин, І. Михайлишин, В. Бріян, В. Мурза, Н. Мазур, І. Романич, Н. Стефанів, Н. Хомів, І. Кайда, І. Кріса, П. Гарасимів, М. Фатюк, обає Паньковi, Т. Пастущак, Т. Врат, І. Зільонка, Н. Квибчак, Н. Дутків, Н. Бідний, Н. Адамчук, Н. Н., В. Блащук; решта дрібними. Раом $30.65.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРОТЕСТУЙМО, АЛЕ ВСІ НАРАЗ.

Останні потрясаючі події на наших рідних землях змушують нас до скріплення боротьби з нашими наїзниками. З тої нагоди українська преса в Америці вже заповнена зазивами до протестів і віч. Та, на мою думку, хиба тих протестаційних віч у тому, що ми влаштовуємо їх не разом, не одного дня. Наша акція роздроблена і хоч ми ніби щось робимо, то та робота не робить великого враження.

Наша робота викликала б добре враження, якби ми запротестували так, як ірляндці. Вони раз, коли влаштовували такі протести, то до Вашингтону заслали одного дня за десять кроків таких протестів. Попробуймо й ми раз так запротестувати і вислати в дані місця коли вже не десять кроків протестів, то бодай один. На мою думку, таким днем протесту повинен бути день 4. липня. А до нього заклик повинно видати Обєднання в порозумінні з іншими організаціями й українською пресою.

Та, протестуючи, ми повинні звертати також увагу на те, проти кого протестуємо і як протестуємо. Інакше ми повинні протестувати проти одного окупанта, а інакше проти другого. Наприклад, проти Польщі наш протест повинен мати іншу форму. Бо що ми нині опинилися під польською владою, то в тому завинила у великій мірі антанта. Тому і протести, відповідно зложені, треба слати до тих держав, що входили колись у склад антанти. Інакше треба протестувати проти Москви, бо вона власними розбишацькими силами захопила українські землі. Трохи відмінно треба також протестувати проти Румунії. Коли ми ті протести вишлемо розумно, а до того всі в один день, то вони принесуть нашому народові користь.

Йосиф Крупка.

Гемтремк, Міш.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРОНКС, Н. Й. Піврічні збори Тов. Любов, від. 298., відбудуться в пятницю, 17. червня, в 8. годині вечором, під ч. 1013 Іст Трімонт Евеню. Проситься контрольну комісію прибути, обрахувати касові книжки і здати справоздання за пів року. Так само проситься усіх членів і члениць прибути на ці збори, бо маємо вибрати комітет до роботи на пікнік. Так само пригадується довгуючим членам і члениця́м, щоби прийшли і вирівняли свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Федосик, предс.; В. Швед, кас.; Й. Сидор, секр.

КОГОС, Н. Й. Мітінґ Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 57., відбудеться в суботу, 18. червня, в годині 6. вечором, в парохіяльній гали, 198 Ontario St. На порядку нарад пікнік і інші важні справи. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Т. Маліґловка, предс.; І. Коба, секр.; Д. Мричко, кас.

ПРОВІДЕНС, Н. АЙ. Піврічні збори відділу 73. відбудуться в неділю, 19. червня, в 1. годині. Обовязком кожного члена бути на зборах, бо є важні справи до вирішення. — Відділовий уряд.

ОЛИФАНТ, ПА. Місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86., відбудуться в неділю, 19. червня, зараз по Служб Божій, де звичайно. На ці збори проситься всіх членів численно явитися, бо маємо важну справу рішати. Довгуючі члени зволять виповнити свою залеглість, бо контрольна комісія забере книжки до контролювання і на наступних зборах буде по імені читати кожного хто скільки довгує. — Від. уряд.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. Мітінґ Бр. св. Михаїла, від. 296., відбудеться в неділю, 19. червня, в 2. годині. На той мітінґ кожний член має прийти і заплатити свій довг, бо більше секретар не буде ходити по хатах колектувати. Кожний член має заплатити до 25. кожного місяця. Як не заплатить до 25., то буде суспендований. Маємо теж інші справи до полагодження. — І. Балабан, предс.; В. Каліновський, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Спеціяльний мітінг відділу 312. відбудеться в суботу, 18. червня, в годині 8. вечором, в парохіяльнім домі. Проситься прийти точно начас, бо є багато справ до полагодження. — Секретар.

БРУКЛИН, Н. Й. Піврічний мітінґ Тов. ім. Богдана Хмельницького під покр. Пресв. Тройці, від. 158., відбудеться в суботу, 18. червня, в церковній гали, в 7:30 вечором. Проситься членів прибути, бо є важні справи. Коли член отримає посткартку, а не прийде на збори, поступиться з ним згідно зо статутом. — Ю. Павчак, предс.; Іл. Пагут, кас.; Д. Сенюта, рек. секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

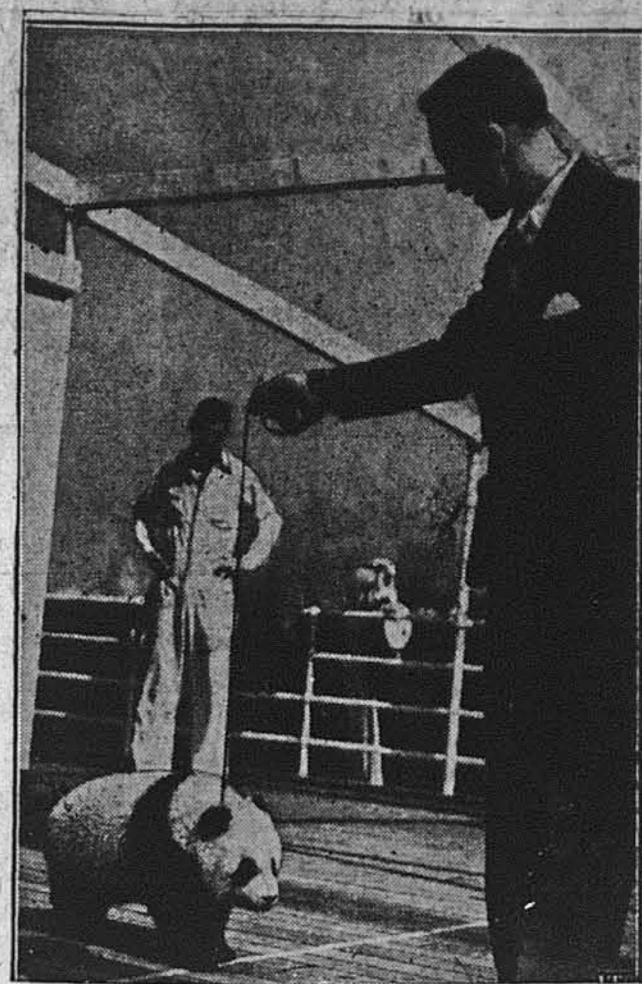
Ювилей У. Н. Дому.

В неділю, 29. травня, відбулося в нас свято, влаштоване в честь першої річниці існування місцевого Українського Народнього Дому. Вступне слово виголосив С. Герега, який подав короткий нарис історії т-ва „Вільні Козаки", яке то товариство найбільше причинилось до збудування цього Дому. Потім був виступ молодечого хору під управою молодої Софії Дорохтей. Хор був убраний у гарні народні строї. Він відспівав з чуттям кілька українських пісень. Далі чарувала публику наша солістка К. Гнатків, після чого А. Парута і С. Петрів удало відспівали дует. Святочний реферат виголосив Д. Братусь. Він підкреслив, що за один рік свого існування У. Н. Дім значно поступив у своїй народній роботі. В ньому тепер приміщується молодечий хор, школа української мови для дітей і школа танців, яку провадить В. Куцій.

В дальшій програмі два хлопці, І. Романків і А. Флінчук, гарно відіграли на гармоніях пару композицій. Присутні нагородили їх рясними оплесками. С. Сидор і М. Гавриляк відспівали з супроводі ґітари кілька пісень. Їх виступ зробив гарне враження. Гарний був також виступ танцюристів в українських строях під проводом В. Куція. Промову англійською мовою виголосила молода Анна Кравець і згадала в ній коротко про історію української іміграції. Накінець С. Герега подякував присутнім за участь і тим закінчено свято.

В. Іванців.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

НОВИЙ ІМІҐРАНТ.

Він не хотів їхати до Америки, але його зловили в китайській провінції Шешван, недалеко Тибету, всадили до клітки й повезли в Америку силоміць. Цей чужинець це невеликий медвідь, що його називають великаном пандою. Живе він звичайно в лісах середньої Азії. Цей примірник буде жити в звіринці в Ню Йорку. Приїхав він до Сан Франсіско кораблем, а звідти їхав до Ню Йорку літаком.

М. Костишин.

ДУБ

Дрімав степ розлогий в зиму холодную,
Неначе в спочинок снігами прикривсь,
Забув весну гожу, красу чарівную.
Лиш дуб стояв гордо й неначе дививсь.

Хоч буря осінна зжовклий лист зірвала,
Занесла далеко в глибокі яри,
То дуб мов сміявся, як краса спадала,
Кремезні гиляки спинав догори.

Часом і морози шаліли тріскучі,
Та й іней патлато гиляки вкривав
І вітри зловіщо свистали пекучі
Та й гойдали дубом, — він лиш скреготав.

Мов кпив з них байдуже і з тої хвилини,
Що холодом хтіла приспати до сну,
Та й силу забрати, неначе в дитини,
Щоб згинув забутим в зиму холодну.

Та сонце ласкаво зза хмар поглянуло,
Довкруги простори яснів небосхилн,
Степ пустий широкий воно зустрінуло
І дуба, що гордо лиш гойдався він.

Кремезні гиляки високо сторчали,
Мов ждали приходу ніжної весно;
З снігу шумні води в світи відпливали,
Зиму в мутних хвилях понесли вони.

А тут вже химерно весна усміхалась,
В блакит підіймався жайворонка спів,
Степом ген далеко краса розливалась,
А з нею знов гордо дуб зазеленів.

НАСЛІДКИ ДОЩУ.

Зливні дощі в полудневих стейтах наробили великої шкоди й були причиною преріжних нещасть. Коло міста Горін, у стейті Мізурі, води підмили залізничу дорогу, через що розбився пасажирський поїзд залізниці Мізурі Пасифик. Машина поїзду влетіла в ріку й машиніст утопився. Люди, що зібралися добувати льокомотиву з води, оглядають її, як це робити.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БАЙОН, Н. ДЖ. Піврічний мітінг Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 281., відбудеться 17. червня, в годині 8. вечором, в У. Н. Домі, 33-35 Вест 19. вул. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо маємо багато справ до полагодження. — Ів. Довганьо, предс.; М. Чмир, кас.; Л. Бачинський, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372., відбудуться в пятницю, 17. червня, в годині 8. ввечір. Проситься, щоби всі члени і членкиці прибули на час, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член залаптить кару згідно з ухвалою. — В. Ярема, пр.; В. Реновець, кас.; Д. Семенюк, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Мітінг Тов. Подільська Січ, від. 8., відбудеться в пятницю, 17. червня, в годині 7:30 ввечір, в галі Укр. Гор. Клюбу, 13 Washington St. Проситься довгуючих членів вирівняти свої належитости. Будемо принимати нових членів до Тов. і У. Н. Союзу без вступного. — Н. Чолій, предс.; В. Мандзій, секр.

ФІЛЯДЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163., відбудуться в пятницю, 17. червня, в клюбі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Початок точно в год. 8. вечором. — Уряд.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. Піврічні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137., відбудуться в неділю, 19. червня, в 2. годині пополудні, в гали парохіяльній. Обовязком кожного члена прибути на ті збори, бо будуть важні справи до вирішення. Контрольна комісія здасть звіт за 6 місяців. Проситься довгуючих членів вирівняти свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ф. Сагатий, предс.; М. Підгайний, кас.; Ст. Колодруб, секр.

ДЕРБИ, КОНН. Звичайний мітінг Тов. Запорозька Січ, від. 23., відбудеться в неділю, 19. червня, пополудні, на фармі Ф. Співака, Sodom Lane, у Derby, Conn. По цім буде забава на свіжому повітрі. Ухвалено принимати членів до відділу без вступного, то є від 16 до 25 літ, на протяг 3. місяців: червень, липень і серпень. Отсим просимо всіх членів прийти на означений час тай припровадити своїх дорослих дітей. — Т. Захаревич, предс.; С. Шуран, кас.; Ів. Біньковський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні зобри Бр. св. Юрія, від. 239., відбудуться в суботу, 18. червня, від год. 6. до 8. ввечір. Тому, що в цей вечір відбудеться свято американської конституції, в якому бере участь наша молодь, прохаємо всіх членів прийти на збори вчасно. Вільні вступні тікети на Свято Конституції одержать усі члени на зборах даром. — Уряд.

ДЕРРИ, ПА. Піврічні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 113., відбудуться в неділю, 19. червня, в годині 2. пополудні, в домі, де звичайно. На ці збори проситься всіх членів численно прибути на час, приписаний урядом. Буде звіт відділових урядників, а також звіт контрольної комісії за минулих 6 місяців. Тож відділові урядники закликують усіх своїх членів прибути на ці піврічні збори і вислухати звіту з приходів і розходів за цей час. Напоминається усіх членів, котрі довгують більше, як два місяці, щоби зволили прийти на збори і по змозі вирівняли свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Котрий член приєднає нового члена отримає нагороду від У. Н. Союзу. — Дмитро Хохла, предс.; Йосиф Биланич, секр.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 99., відбудуться в неділю, 19. червня, зараз по Сл. Божій, в церковній галі. Обовязком кожного члена бути присутним на зборах, бо є важні справи до полагодження. Також напоминається довгуючих членів, щоби заплатили свою місячну вкладку, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Уряд.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Піврічні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42., відбудуться в неділю, 19. червня, в год. 2. пополудні, в льокали У. Н. Дому, 237 Hope Ave. На цих зборах буде звіт контрольної комісії за минулого півроку та деякі важні справи до вирішення. Тому обовязком всіх членів є бути присутними на цих зборах. — Петро Головачук, фін. секр.

ЙОНГСТАВН, О. Піврічні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140., відбудуться дня 19. червня, в годині 1. пополудні, в гали, де звичайно. Буде справоздання урядників і контролі за 6 місяців і є ще більше справ до полагодження. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої залеглі вкладки. Проситься всіх членів і членкиць прибути на означений час. — Стефан Роган, предс.; Михайло Когут, кас.; Василь Терлецький, секр.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. Звичайні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85., відбудуться в неділю, 19. червня, в 1. годині пополудні, в Юніон Гал. Довгуючі члени мають вирівняти свій довг. Треба буде зложити якусь вкладку на Український Павільон. — В. Шипула, предс.; М. Поливка, кас.; О. Костюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Володимира, від. 130., відбудуться в суботу, 18. червня, в годині 8. ввечір, в У. Н. Домі, 217 Ист 6. вул. Обовязком кожного члена явитись на означений час. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівняли свої залеглости. — Антін Карпович, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 19. червня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 181 Фліт ул. Кожний член і відділовий урядник повинен прибути. Котрі ще не отримали своїх чеків як дивіденду з У. Н. Союзу, то на мітінгу секретар їм їх дасть. Прошу вирівняти свої залеглі вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січи, щоби перед піврічними рахунками було лекше до замкнення книжок контрольною комісією і щоби не суспендовувати членів. Рівнож припоминаємо платити точніше за свої діти вкладки до У. Н. Союзу. Прошу привести з собою знайомих, щоби можна було їх вписати в члени У. Н. Союзу, бо це найкраща українська запомогова організація. Вразі важних справ прошу негайно повідомити фінансового секретаря на адресу: T. Nakoneczny, 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Піврічний мітінг Тов. Запорозька Січ, від. 305., відбудеться в неділю, 19. червня, зараз по Службі Божій. Проситься усіх членів прийти на означений час, бо контроля буде здавати справоздання з доходів і розходів. Напоминається членів, щоби всі зійшлися, бо треба буде дуже усіх членів задля того, що треба буде ухвалити запомогу на світову виставу, яка відбудеться в Ню Йорку у 1939. р. Довгуючих членів повідомляється, щоби прийшли і вирівняли свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані, щоби потім не нарікали на урядників, бо наша каса не є всилі більше платити. — М. Гентош, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Піврічні збори Сестр. Любов, від. 37., відбудуться в пятницю, 17. червня, в годині 7:30 вечором, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон ул. Проситься членкиць прийти точно начас. Контрольори і секретарка здадуть справоздання за 6 місяців. Маємо теж інші справи. Довгуючі мають вирівняти свій довг, бо інакше будуть суспендовані. Нових членкиць принимаємо без вступного і до Сестрицтва і до У. Н. Союзу. — А. Пограничнa, предс.; А. Огар, кас.; Е. Кардаш, секр.

ВІДОЗВА ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ВЕРБИЦІ, ПОВ. БІБРКА.

В нижче поданому листі наші земляки пишуть, що приступають до будови Народнього Дому в селі Вербиця, пов. Бібрка, і просять нас матеріяльної помочи.

Ось той лист:

Дорогий Земляче!

Лист Ваш додав нам охоти і відваги до дальшої праці. Ми бачимо, що рідна кров таки все відізветься. За щирі Ваші дотеперішні слова щиро дякуємо та хочемо Вас далі інформувати про нашу будову Народнього Дому. Отже справа представляється так: Площу під будову маємо серед села. Будова ще не зачата, бо досі ми містилися зо своїми установами в старім домі, який нам влада відібрала ще в 1930 р. за стараннням нашого дідича та перемінила його на „дом ґромадскі", мовляв, тому, що він був побудований на громадській площі. А тепер ми змушені силою цього факту будувати новий, багато більший дім, у якім містилися б такі установи: 1) читальня „Просвіти", 2) споживча кооператива „Надія", 3) кооператива щаднично-кредитова „Самопоміч", 4) Сільський Господар, 5) Союз Українок.

Як той дім буде виглядати, самі ще не можемо знати, бо не знаємо, яку суму грошей зберемо. Менш-більш передбачаємо зібрати коло 8,000 злотих. Збірку переводимо. Сподіваємося і числимо на Вашу поміч, до якої Ви, як це бачимо з Вашого листа, поставилися прихильно і щиро. Якщо Вам буде потрібно ще ширших інформацій, то просимо звернутись до нас, а ми зо щирим братнім серцем будемо з Вами листуватись. Може наш лист буде Вам нецікавий, то просимо вибачити. Ми звертаємося до своїх земляків так, як звертаються інші наші села. Бажаємо Вашій „трійці", яку Ви подали (М. Катала, Т. Наконечний, М. Лесів), усього найкращого в дальшій праці. Дай, Боже, щоб Ви незадовго прибули до нас та оглядали свої рідні села. Жертви Ваші помістимо в часописі „Новий Час" та „Наш Прапор" і пришлемо Вам до перегляду. Остаємося з правдивою пошаною,

За комітет: **Ілько Василюк,** голова; **О. Подоляк,** секретар.

Нашим обовязком з Америки дати їм якнайбільшу поміч. Добровільні жертви можна слати або на мою адресу, або впрост до комітету будови У. Н. Дому в Вербиці, почта Ходорів, пов. Бібрка.

Т. Наконечний,
16 Sanford Place, Jersey City, N. J.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ. (19)

Зараз після реву висунувся з корчів величезний лев. Оба хлопці з переляку завмерли. Та лев, немов стараючись розвіяти їх ляк, станув кілька кроків перед ними і добродушно вдивлявся в них своїми зеленкуватими очима. По кількох хвилинах Док очуняв і заговорив: „Це Джад-баль-джа, Тарзанів лев". Обом хлопцям полекшало на серці.

„Він нам нічого не зробить. Він буде нас обороняти так, як це йому наказав Тарзан". Та в словах хлопця не було дуже багато певности, що лев буде саме так поступати. Побачивши, що хлопці трохи прийшли до себе, лев підняв задоволено вгору хвіст і підійшов до них. А хлопцям пяти всетаки наче примерзли до землі. Вони не знали, що робити.

Лев злегка загарчав, немов хотів їм сказати: „Та не бійтеся, дурні". „Він нам нічого злого не зробить", завважив Док. „Ось як він миролюбно з нами розмовляє". „Порозмовляй ти трохи з ним, а я тимчасом попробую, чи вмію дряпатись на дерево", відповів Дик. „А, ти зо страху втікаєш на дерево", завважив Док. Та Дик уже був коло пня грубого дерева.

„Та де там зо страху", відповів Дик. „Ось так для забави. А знаєш що, ану попробуй здігнати мене. Та роби це поволі, щоб лев не захотів і собі з нами побавитись". Ось так тихо і поволі хлопці закрадались до дерева, а за ними теж тихо і без ніякої злої волі чимчикував величезний лев. Та хто його знав, що лев собі промишляє?